

MEERJARENPROGRAMMERING 2022-2027

GEBIEDSAGENDA ZUIDWESTELIJKE DELTA 2050

Klimaatverandering vraagt om fundamentele keuzes over hoe we de Zuidwestelijke Delta wel of niet beschermen en bewoonbaar houden, over wat na 2050 kwaliteit van leven inhoudt. Met wachten op urgentie voor de klimaatopgave die na 2050 gaat spelen, gaat voorbereidingstijd verloren en gaan kansen gelet op de aanstaande ‘grote verbouwing van Nederland’ verloren. Betrokken partijen zien de urgentie voor samenwerking om lange termijn perspectief voor de Zuidwestelijke Delta bij de opgaven van morgen en overmorgen te betrekken.

Met als vertrekpunt de **Gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050** stimuleren we een gezamenlijke, integrale, gebiedsgerichte en adaptieve aanpak van netwerk- en samenwerkingspartners. Deze Meerjarenprogrammering op hoofdlijnen geeft aan wat we hiervoor in **de periode tot 2027**, het jaar waarin het Deltaprogramma met zijn vigerende strategieën wordt herijkt, gaan doen. We verbinden door een **adaptieve aanpak** oplossingsrichtingen op de korte met de lange termijn. We volgen hierbij het principe van **de hink** tot 2030, **de stap** tussen 2030 en 2050 en **de sprong** naar de periode na 2050, rekening houdend met de integrale voorkeursstrategie¹ voor de Zuidwestelijke Delta en met versnelde klimaatverandering.

We ontsluiten de nieuwste kennis, brengen met ontwerpkracht gebiedsgericht en integraal oplossingen in beeld en zetten in **op samenwerking tussen gebiedspartijen** in de Zuidwestelijke Delta. We sluiten aan bij de ruimtelijke arrangementen van Rijk en regio en stellen het principe Water en Bodem Sturend voorop. De verbinding met het Deltaprogramma, incl. de verbreding van onze blik met meerlaagsveiligheid en vitale en kwetsbare functies, is belangrijk maar de koppeling met landelijke programma's zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de Programmatische Aanpak Grote Wateren evengoed.

We verbinden de agenda's voor water en land en zoeken **gezamenlijk synergiekansen, mogelijkheden voor verrijking van opgaven en ruimte voor opschaling van praktijken**. We werken gebiedsgericht maar zoeken ook over regionale grenzen heen ook de meerwaarde van uitwisseling over de handelingsperspectieven en specifieke thema's die daaruit voortvloeien zoals bijv. verzilting of water vasthouden. We willen hierbij onze systeemverantwoordelijkheid niet uit het oog verliezen.

Met deze aanpak werken we toe naar mogelijk grote veranderingen na 2050. Gelet op de impact daarvan op onze leefomgeving sluiten we aan bij kennisprogramma's die grotere maatschappelijke betrokkenheid en bijhorende besluitvormingstrajecten verkennen.

¹ De voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta gaat uit van een veilig, economisch aantrekkelijk en ecologisch vitaal deltagebied met voldoende zoetwater.

We nodigen **inwoners en ondernemers** uit om bij de Zuidwestelijke Delta betrokken te zijn en bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van het deltagebied. Het gaat immers over de toekomst van de Zuidwestelijke Delta voor haar bewoners en gebruikers.

Met drie werklijnen stimuleren we onze partners in de Zuidwestelijke Delta om te investeren in de gezamenlijke ambitie om in 2050 de eerste klimaatbestendige regio te zijn:

1. Samen werken in de delta: gezamenlijke programmering van activiteiten

Ontwikkelen adaptieve aanpak

- Actieve verbinding realiseren met Kennis- en Innovatieagenda Zuidwestelijke Delta
- Uitvoeren integrale analyse voor de verschillende deelgebieden: prioritaire problemen en oplossingsrichtingen
- Ontwikkelen adaptatiepaden voor deelgebieden

Benutten koppelkansen & opschalingsmogelijkheden

- Relevante (ruimtelijke) programma's met tijdpaden in beeld brengen en organiseren afstemming
- Organiseren deelgebiedssessies om oplossingsrichtingen en adaptatiepaden met gebiedspartijen verder te ontwikkelen en integrale gebiedsconcepten te verkennen
- Concretiseren handelingsperspectieven in de jaarlijkse werkconferentie, deelgebiedssessies en verdiepende themasessies
- Verder helpen gebiedsgerichte en integrale ideeën van samenwerkingsverbanden onder meer met de uitvraag lokale initiatieven
- Aansluiten op voortgangsoverleggen Waterveiligheid, Zoet water en Ecologie & Waterkwaliteit

2. Inslaan van nieuwe wegen

Inzicht krijgen in handelingsperspectief voor de periode van de sprong

- Aansluiten bij Kennisprogramma Zeespiegelstijging waaronder spoor II (modelanalyse houdbaarheid en oprekbaarheid) en IV (toekomstige oplossingsrichtingen)
- Organiseren werkateliers: hoe inspelen op een snellere klimaatverandering
- Aansluiten bij andere onderzoeksprogramma's en –projecten die handelingsperspectief op de lange termijn verkennen en daarbij aandacht hebben voor maatschappelijke betrokkenheid en besluitvormingsprocessen

Betrokkenheid vergroten van inwoners en gebruikers

- Initiëren van en bijdragen aan ontwerp onderzoek waarbij inwoners en gebruikers betrokken worden en samen meer zicht op de uitdagingen voor de leefomgeving na 2050 ontstaat
- Inzichten vertalen naar aanvullende richtinggevende waarden en principes en naar adaptieve strategieën voor de Zuidwestelijke Delta

3. Maken van een nieuw verhaal

Ondersteunen van communicatie

- Visualiseren inzichten uit verschillende bijeenkomsten (traject van de verbeelding)
- Benutten ontwerpkracht om opgaven, partijen, investeringen, tijdlijnen en schaalniveaus te verbinden
- Ontwikkelen Mobiel Deltarium

De uitwerking van de Gebiedsagenda is een uitnodiging en opdracht om samen te werken aan de uitdaging van een veilige, economische vitale en ecologisch veerkrachtige delta.

Meerjarige planning

